

<https://www.kuratorium.waw.pl/pl/informacje/aktualnosci/19295,Projekt-ustawy-dot-min-Praw-i-Obowiazkow-Ucznia-oraz-powolania-Rzecznika-Praw-Uc.html>
22.04.2026, 11:00

Projekt ustawy dot. m.in. Praw i Obowiązków Ucznia oraz powołania Rzecznika Praw Uczniowskich został skierowany do Stałego Komitetu Rady Ministrów

05.11.2025

Po analizie około 700 uwag z konsultacji społecznych i procesu opiniowania, Minister Edukacji skierowała do Stałego Komitetu Rady Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, który dotyczy m.in. utworzenia struktury rzeczników praw uczniowskich oraz kataloguje prawa i obowiązki uczniowskie.

**Projekt ustawy dot. m.in.
praw i obowiązków ucznia
oraz powołania Rzecznika Praw
Uczniowskich został skierowany do
Stałego Komitetu Rady Ministrów**

Ministerstwo Edukacji Narodowej, po procesie konsultacji publicznych i opiniowania, przedstawia zaktualizowaną i poprawioną wersję projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (UD222).

Co uległo zmianie?

1. Powiązano funkcję szkolnego rzecznika praw uczniowskich z zadaniami opiekuna samorządu uczniowskiego po to, aby nie mnożyć szkolnych stanowisk oraz zapewnić możliwość wyboru szkolnego rzecznika wyłącznie uczniom, a nie radzie szkoły lub placówki (był to wniosek młodzieżowych organizacji działających na rzecz uczniów).
2. Uszczegółowiono poszczególne prawa i obowiązki uczniowskie w katalogach ustawowych.
3. Odroczone – w związku z szeregiem uwag od różnych podmiotów – wejście w życie obowiązku tworzenia rad szkół i placówek o 2 lata – do 1 września 2028 roku. Ten czas pozwoli ministerstwu sprawdzić, w jaki sposób będą działać rady szkół i placówek, które zostały powołane dobrowolnie. Zmiany pomogą MEN ocenić ich funkcjonowanie w roku szkolnym 2027/2028 i poddać decyzję o obowiązkowości rad szkół i placówek oświatowych ewentualnej korekcie.
4. Pozbawiono Krajowego Rzecznika kompetencji do udziału w postępowaniach sądowych, administracyjnych i dyscyplinarnych dla nauczycieli. Uwzględniono tym samym postulat związków zawodowych, zmieniając model funkcjonowania Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich.
5. Przyznano Krajowemu Rzecznikowi Praw Uczniowskich oraz wojewódzkim rzecznikom praw uczniowskich status wyższych stanowisk w służbie cywilnej. Kierownictwo MEN lub kuratorium oświaty nie będzie mogło wydawać tym organom wiążących poleceń, co wzmocni ich niezależność i zapewni neutralność polityczną.
6. Zmieniono nazwę narzędzi bieżącej pracy z uczniem ze „środków oddziaływania wychowawczego” na „działania wychowawcze”. Wskazano dodatkowo, że zarządzanie najdalej idących działań wychowawczych musi być uzgodnione z rodzicami ucznia niepełnoletniego (prośba młodzieżowych organizacji, które działają na rzecz praw uczniów).
7. Zrezygnowano z przyznania nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym statusu funkcjonariuszy publicznych. Uwzględniono tym samym wnioski związków zawodowych oraz organizacji zrzeszających dyrektorów szkół i placówek oświatowych. Dotychczasowe regulacje, które dotyczą ochrony nauczycieli podczas pełnienia obowiązków służbowych lub w związku z nimi na zasadach ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych, pozostają bez zmian.

Na końcu komunikatu zamieszczono również Raport z konsultacji publicznych i opiniowania wraz z załącznikiem, w którym Ministerstwo Edukacji Narodowej odniosło się do wszystkich zgłoszonych uwag.

Projekt ustawy UD222 przewiduje m.in.:

- 1) dodanie do ustawy – Prawo oświatowe pojęcia „społeczność szkolna”;
- 2) przeniesienie katalogów praw oraz obowiązków ucznia na poziom ustawowy;
- 3) wprowadzenie w ustawie katalogu działań wychowawczych i kar dla uczniów oraz procedury ich wymierzania;
- 4) powołanie organów ochrony praw uczniowskich:
– Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich (wyższe stanowisko w służbie cywilnej obsługiwane przez MEN),

- 16 wojewódzkich rzeczników praw uczniowskich (działających przy kuratorach oświaty, powoływanych i odwoływanych przez Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich na niewiążący wniosek kuratora oświaty),
 - (fakultatywnie) gminnych (miejskich) i powiatowych rzeczników praw uczniowskich - pozostawiony do decyzji jednostek samorządu terytorialnego (podobnie jak do tej pory, choć bez umocowania ustawowego),
 - szkolnych rzeczników praw uczniowskich, którymi będą opiekunowie samorządów uczniowskich. Ich działalność będzie mogła być wspierana przez co najmniej jednego ucznia-pełnomocnika, jeśli szkoła lub placówka przewidzi to w swoim statucie;
- 5) obligatoryjne powoływanie rad szkół i placówek (z wyjątkami dla szkół lub placówek, w których ze względu na specyfikę organizacji pracy nie ma możliwości wyłonienia stałej reprezentacji rodziców lub uczniów, jak np. szkoły przyszpitalne), z tym że obowiązek ten został odroczony do 1 września 2028 roku;
- 6) zmiany w przepisach dotyczących uczniów pełnoletnich i uporządkowanie ich sytuacji prawnej w szkole lub placówce w zakresie oceniania oraz usprawiedliwiania nieobecności;
- 7) surowsze zasady dot. nieusprawiedliwionych nieobecności (tzw. wagarów):
- planuje się wskazać, że poprzez niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność albo na co najmniej 50% dni zajęć w okresie jednego miesiąca, albo na co najmniej 25% dni zajęć w okresie całego roku szkolnego,
 - zmiana granicy z 50% na 25% nieusprawiedliwionych nieobecności nastąpi też w przypadku klasyfikowania ucznia. Według proponowanej zmiany nieklasyfikowanie ucznia z jednego, kilku albo wszystkich zajęć edukacyjnych będzie miało miejsce w przypadku przekroczenia progu 25% nieobecności nieusprawiedliwionej (bez możliwości zdawania egzaminu klasyfikacyjnego) oraz będzie mogło nastąpić - jak dotychczas - jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej, tyle że powodem braku tych podstaw ma być nieobecność (w sumie) ucznia przekraczająca 25% (zamiast, jak dotychczas 50%) czasu przeznaczonego na te zajęcia w okresie, za który jest przeprowadzana jest klasyfikacja. W drugim przypadku (tj. w przypadku nieobecności usprawiedliwionych) uczeń będzie mógł zdawać z mocy prawa, tak jak dotychczas, egzamin klasyfikacyjny,
 - tryb, termin i forma usprawiedliwiania nieobecności nadal będą wewnętrzną decyzją szkoły lub placówki, tyle że ustawa będzie wymagać, by do usprawiedliwienia nieobecności dołączyć powód niezawierający jednak informacji nadmiernych lub wrażliwych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej przedstawi w ciągu najbliższych kilku tygodni ankietę, która pozwoli środowisku szkolnemu zgłosić dodatkowe spostrzeżenia i opinie na temat projektu ustawy, do wykorzystania i przedstawienia przed rozpoczęciem procedury legislacyjnej w Sejmie RP.

Materiały

[Projekt ustawy - UD222](#)

[20251104Projekt_ustawy_-_UD222.pdf 0.35MB](#)[Uzasadnienie - UD222](#)

[20251104Uzasadnienie_-_UD222.pdf 0.42MB](#)[OSR UD222](#)

[20251104OSR_-_UD222.pdf 0.46MB](#)[Raport z konsultacji publicznych i opiniowania - UD222](#)

[20251104Raport_z_konsultacji_publicznych_i_opiniowania_-_UD222.pdf 0.09MB](#)[Załącznik do Raportu z konsultacji publicznych i opiniowania - UD222](#)

[20251104Załącznik_do_Raportu_z_konsultacji_publicznych_i_opiniowania_-_UD222.pdf 7.07MB](#)

Data publikacji 05.11.2025
Data modyfikacji 07.04.2026

Osoba wytwarzająca/odpowiadająca za informację:
Ministerstwo Edukacji Narodowej

Osoba udostępniająca informację:
Sylwia Choińska